Speronii Joachimi: Botrus Cypri coelestis i.e. Quaestio theologica de gratia habituali.

BOTRVS
CYPRI COELESTIS,
DE DIVINIORIBVS GRATIÆ DEI VINEIS,
Longè quàm Engaddicis felicioribus,

DECERPTVS:

ET

Illustrissimo ac Reuerendissimo Principi, ac Domino,

D. PETRO GEMBICKI,
DEI & Apostolicæ Sedis Gratiâ
EPISCOPO CRACOVIENSI,
DVCI SEVERIÆ,
CANCELLARIO Academiæ nostræ Amplissimo, & Fauentissimo,
DOMINO AC MECOENATI CLEMENTISSIMO.

A

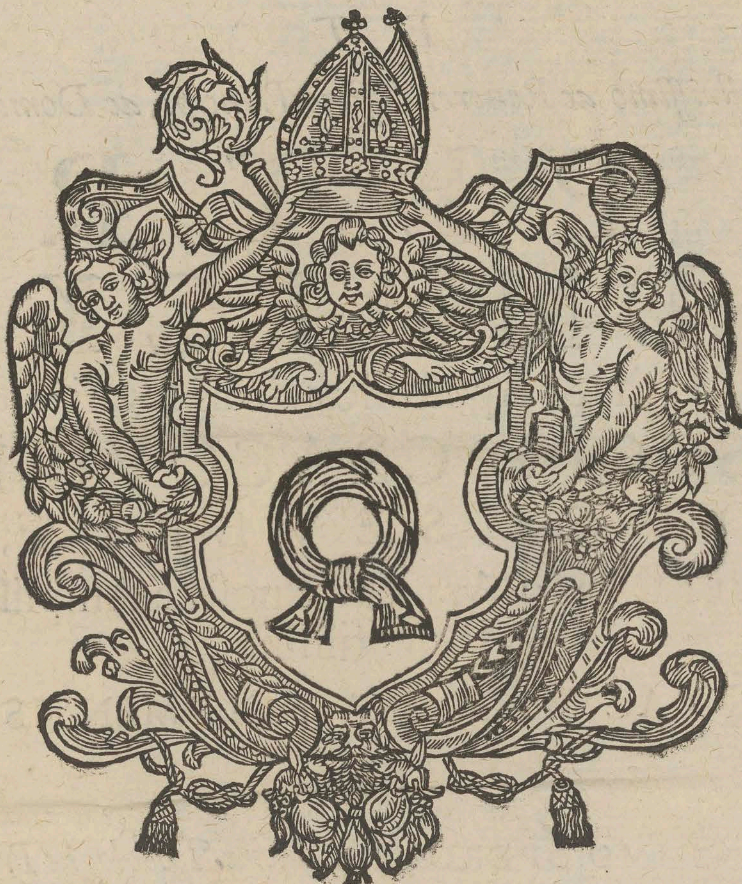
M. IOACHIMO SPERONIO, *Sacræ Theologiæ Professore, Ecclesiæ Collegiatæ S. Floriani Canonico, Parocho Prosouiensi;* *ad sacram Magistri Sententiarum prælectionem, cum Diuino adiutorio accedente,*

OBLATVS AC PRÆSENTATVS.

Anno à Partu Virginis, Dei Parentis, 1652.
Mense Die Horâ

CRACOVIÆ, 6.
In Officina Typographica Lucæ Kupisz S.R.M. Typographi.

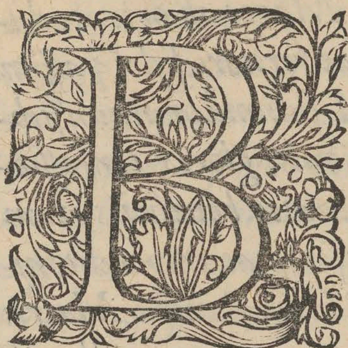
IN ARMA
DOMVS ILLVSTRISSIMÆ
GEMBICIANÆ
De Regno Ampliſſimo & Patria vniuerſa
MERITISSIMÆ.

FASCIA Præſuleis Patriæ redimita Tiaris
Quàm grauibus factis Sarmatico orbe nites!
Quid mirum! æthereis colluſtrans nexibus orbem
Ambis, æthereis æmula facta choris.
Fauſta vige partis Patrio ſuper axe trophæis
Clareſcens meritis FASCIA adaucta pijs.

BOTRVS CYPRI COELESTIS.

OTRVM *Cypri myſticum, gratiæ iuſtificantis, non ex vineis Engaddicis, amænitate, ac fertilitate commendatiſſimis, decerptum ; ſed ex vinea æternæ* DEI *prouidentiæ, ac miſericordiæ, per* CHRISTVM *Seruatorem, in vinea Sponſæ ſuæ Eccleſiæ, feliciſſimè ad communem omnium ſalutem plantatum,* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRÆ *obſequentiſſima animi ac voluntatis offero promptitudine* PRINCEPS ILLVSTRISSIME. *Auſim demiſsè precari, vt Donum hoc tam Diuinum, tantò ſit* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRÆ *acceptius, quantò minùs conſuetum eſt, in medijs rigentis brumæ algoribus ; cùm roſarum flores, tùm botros præſtò haberi ; quales tamen in ipſa nocte Natalitiorum Seruatoris noſtri ; vineas proferre fama eſt Engaddicas.*

Multò verò feliciùs, tot botris gratiarum, tantarum virtutum, ac donorum racemis, tàm peculiarium gratiæ ſacramentalis effectuum, fructibus abundat, vinea Chriſti Eccleſia Catholica ; vt ſigillatim quodlibet iſtorum, viris quantauis dignitate ac virtutum ſplendore principibus, munus nimimè indignum cenſeatur.

Tantò igitur libentiùs, non gemmas nitore fucum pretio imponentes ; neq; ex triuialibus prophanæ doctrinæ plantarijs collectas roſas ; ſed racemum gratiæ ſupernaturalis peccatores iuſtificantis ; imò ipſum tam Diuini Botri plantatorem, æternum æterni Patris VERBVM, *humanâ carne ad hoc indutum, ac veſtitum ; vt vita, ſanguis, ſpiritus, præſtò adeſſent, quibus generi mortalium, morte crudeli exhauriendis, gratificari poſſet. Iſthæc profectò ſuprema eſt* DEI *Patris miſericordiarum benignitas, vt nouiſſimè loqueretur nobis in Filio, ſibi in æter-*

nitate, vnà cum Spiritu Diuiniss.mo, naturæ diuinitate, ac perfectione, per omnia coæquali. Hæc sunt vicina cognatarum solennitatum, vt D. Leo loquitur, Sacramenta, Nati mediatoris DEI, *& hominum; ac manifestationis eius Regis, qui in præsepio iacebat (inquit D. Aurelius) & Magos ab oriente ducebat: quibus beato exultationis vigore, ac feruore fidei passim calescente; cultu anniuersario Deo O. M. summâ omnium submissione, atq; cum omni honoris, venerationis, gloriæ confessione; habendis gratiarum actionibus, pro tantis beneficijs, tam copiosâ redemptione, ac salute, totam se offert; ac impendit militans Ecclesia sanctissimè. Communem hanc Sanctæ Matris complexus animo lætitiam, vnà etiam diem exoptatum illuxisse mihi gratulor, quo circa primum lecturæ Magistri Sententiarum ingressum, post adiutorium Diuinum implorato* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRÆ *iudicio, protectione, patrocinio, cultus ac debitæ venerationis in Patronum Clementissimum, Cliens deditissimus; ac beneficiorum acceptorum cultor gratissimus: in Cancellarium ac Conseruatorem, Legum & Iurium Academiæ, vnus è numero eiusdem Ciuium; in defensorem vniuersæ rei literariæ, ac immunitatum eius, vt Maiorum nostrorum memoriâ, ita quoq; nostra, eundem semper ac integerrimum, Professor Academicus: animi affectum palàm facerem contestatum. A multo namq; tempore, tot ac tantis* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRÆ, *gratiæ augustæ fauoribus, ac documentis, me obstrictissimum esse; frequentissimè gratissima mecum recolo memoriâ; quæ si pertinaci taciturnitate dissimularem, non solùm ingratitudinis, sed inhumanæ planè feritatis ægritudine, laborare meritò iudicarer. Mitto ego, tot & tanta in me ab* ILLVSTRISS: *&* REVERENDISS: CELSIT: VESTRA *deriuata beneficia; prætereo Almæ Matri meæ Academiæ Cracouień. in eius necessitatibus toties data saluberrima consilia, atq; efficacissima exhibita præsidia. Illud dignum æuiternâ memoriâ factum, ac zelum verè Præsuleum, ad imitationem sacrosanctæ posteritatis commemoro. Cùm enim ferè ante quadriennium, Prossouiæ, vbi Maiorum meorum voluntate ad professionem Academicam prouisus, Parochum*

rochum indignum ago, sub tempus Comitiorum particularium, frequentissimo nobilitatis concursu, in vna domorum, Hæreticorum immani furore ac sæuitiâ, Imaginem Virginis Beatissimæ MARIÆ, *in facie sua sanctissima, enormi cicatricum fœditate deformatam,* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRA *accepisset; graui primùm sensu doloris, tandem zelo iusto, & sancto commoueri animo; atq; mox, mihi, imò Patribus nostræ Vniuersitatis seriò iniungere; vt intermissa studij sacri, ad quod iam destinatus eram inchoatione, Lublinum irem quantociùs, atq; criminis atrocitatem publicè in loco Iudicij sanctissimo exponerem, sufficientissimis ad hoc omni ex parte* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRÆ *instructus, & præmunitus cohortationibus, literis, vecturæ, ac rerum cæterarum præsidijs. Cùm verò causa ibidem tunc minimè posset terminari; nec* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRA *à proposito destitit sacrosancto; meq; iteratò Petricouiam, ad similia Tribunalis Iudicia expediuit, donec res tota, ex animi sententia conficeretur, ausus; immanitatis Hæreseos improbæ, pœnâ indulgentiæ vtiq; locum inueniente, mulctaretur. Hunc Virgo Beatissima* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRÆ, *erga se amoris ac deuotionis affectum; hanc Pastoralis curæ pro gloria Dei, atq; sua vindicanda iniuria, exhaustam solicitudinem, patrocinio perenni subleuabit; posteri imitabuntur, boni omnes vnà mecum admirabuntur, prædicabunt. Nam Principem vt in Regno, ita in Clero Præsulem, quem Deus O. sacræ Tiaræ ac sublimitatis eminentiâ, Cleri sui, & ouilis amplitudini, antestare voluit; vitæq; sanctitate, ac virtutum debito splendore prælucere, fructu laudum suarum minimè carere oportere, in confesso est; monente aurei oris Antistite; eos qui Principum laudes eloquuntur; vel hoc vno, si nihil reliqui esset mercedis, satis consequi ornamenti quod Principem magni faciunt.*

Rectè hoc & sanctè Doctor Sanctus adnotauit; nam virtutes publico bono prodesse natæ, publicos exigunt laudatores, non solùm vt memoria vigeat meritorum, ad honorem posterorum; sed etiam, vt exempla ad imitationem plurimorum conseruentur. Quis verò est in Regno, cui incompertæ sint laudes, ac præconia

Domûs GEMBICIANÆ ILLVSTRISSIMÆ, *propter ſplendorem virtutum in Patria maximarum; ac publicam lucem & fulgorem, tot functionum & magiſtratuum, quâ in Eccleſia Dei, quâ in ſumma Regni totius luce ſuſceptorum, geſtorum, ac feliciſsimè confectorum. Adnotat operosè omnia orbis Sarmaticus inſerturus victuris annalibus, ſigillatim, ſummorũ Domûs* ILLVSTRISSIMÆ *virorum, ac vtriuſq; dignitatis Senatorum, conſtantem in Reges ac Dominos, fidei, & obſequiorum præſtantiam, vſibus ac bono Patriæ, quoties opus eſt, ſuppeditata conſilia, collata præſidia, amorem in totam Rempublicam & Regnum ampliſsimum, ſemper eundem, hoc eſt conſtantem, ſyncerum, magnanimum.*

His gradibus virtutum rariſsimarum; hac in Patria, pro bono Patriæ, rerum geſtarum magnitudine, prouectus olim iuſtiſsimè, ad ſummum Archiepiſcopalis Tiaræ Gneſneń: honorem ILLVSTRISSIMVS LAVRENTIVS GEMBICKI, *vt confeſsione tunc omnium, meritò Primatem primumq; Principem ageret; qui primario virtutum Heroicarum ſplendore, in Eccleſiæ Dei eminentiſsimo candelabro, inq; Patriæ vniuerſæ luce clariſsima, tantùm inclaruiſſet. Porrò* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRÆ *virtutes, vota, ſtudia, obſequia, ac promerita in Eccleſiam, Reges, Patriam, ac Rempub: vniuerſam; quanta, quàm ſolida, prompta, fidelia ſemper eluxerint, dixerim quàm breuiſsimè; cum omni animi ſanctitate, ac pietate, cum oris ac vultus, digniſsima Antiſtite Maieſtate, ex animo* ILLVSTRISSIMI *olim* PATRVI *Archiepiſcopi Gneſneń: in animum* ILLVSTRISSIMI PETRI GEMBICKI *Epiſcopi Cracouień: feliciſsimè aut commigrauiſſe vniuerſa, aut multò adaucta magnificentiùs; ſplendidiſſimè magis ac magis in dies eluceſcere. Verſantur in luce ac oculis totius Regni, publicè ab* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRA *pro bono publico, tot munera ſuſcepta, tot magiſtratus geſti, & ſumma cum laude abſoluti. Præludium erat ſublimiorum, ſede Epiſcopatus Cracouień: vacante, quem nunc* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRA, *diuinâ benignitate feliciſsimè obtinet, accurata, diligens, exactè confecta gemina Adminiſtratio; quam minimè*

minimè segni tramite, vis animi præstans, otio marcescere nescia, auspicato est progressu consecuta. Regiæ itaq; Maiestati, Regiorumq; obsequiorum vsibus, ac Patriæ, functionibus iam benè antea commendata, ac perspecta virtus, grauitas, rerum gerendarum circumspecta semper prudentia, ac dexteritas, in conspectum bono publico prodijt exoptatum. Ritè felices nonnemo vocauerit; quos aulæ Principum illustriores quàm acceperant, reddidêre. Hoc assertum in ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRA *documentum, in summa Reipub: Magistratus, Vice-Cancellarij Regni, breui post Supremi Cancellarij, & Episcopatus Præmysliensis dignitate; cepit clarissimum vnà cum fructu Patriæ, ac Reipub: amplissimo. Ibi demùm publicè constitit,* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRAM *parem attulisse animum, tantæ moli negotiorum publicorum, tantæ magnitudini rerum gerendarum, quanta vtrumq; illum Togatæ dignitatis munus in Regia supremum consequitur. Verùm hæc annalium loquetur memoria vberrimè.*

Adnotabat alto summoq; animi sui iudicio, in Trino illo tantæ amplitudinis Magistratu, ab ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRA *inexhaustas curas, labores, solicitudines, cogitationes pro Repub: grauissimas Serenissimus atq; Inuictissimus Rex olim* VLADISLAVS IV. *Dominus ac Conseruator Academiæ nostræ Clementissimus; iamq; tot virtutibus ac meritis,* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRÆ *præmia concessis ampliora, animi tacita voluntate designabat. Nec mora, datâ facultate, Rex ille maximus, votis bonorum omnium, communi consensu voluntatem Regiam prosequentibus;* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRAM *Episcopum Cracouień. nominauit. Eminentiæ ac dignitatis Præsuleæ; feliciter iam per decennium continuatæ, simulq; Senatoriæ dignitatis amplitudinem; nouis quasi de integro, summisq; sanctarum virtutum auges progressionibus, promoues actuum Heroicorum accessionibus, illustras & conseruas maximis in Ecclesiam, ac Patriam vniuersam, quâ pacis, quâ belli temporibus præsidijs, impensis, ac sumptibus, pro bono & salute Patriæ, identidem magnificè faciendis, ac sustinendis. Nimirùm sapienter ac sacrosanctè* ILLVSTRISS:

CELSIT: VESTRA *existimat, tam sublimis in Ecclesia Dei dignitatis, qualem constat esse Episcopalem, multò alijs grauioribus, ac sanctioribus addictam esse curis, cogitationibus actionibus; cultus Diuini perpetuò promouendi, pietatis ampliùs propagandæ, immunitatis Ecclesiasticæ ab aduersis impetitionibus vindicandæ, incolumitatis Patriæ ac salutis conseruandæ, omnium eorum, qui verum requirunt patrocinium, opemq; implorant rationibus iuuandis, ac promouendis; omni deniq; afflictorum, ac indigentium necessitati, benignitate, consilio, misericordiâ prouidendi, protegendi. Hæc ab* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRA *diuersis tam boni communis, quàm priuatorum exigentibus commodis; in primario isto Regni florentissimi Episcopatu gubernando, præfulgente; magnificè præstari ac sacrosanctè promoueri; nouit non solùm Clerus, ac Diœcesis vniuersa Cracouień. sed tota quoq; Patria, & Regnum Amplissimũ. Incubuit annis proximis procella in Regnum, & Rempub. vniuersam; grauis, turbulenta, formidolosa, Cosacorum immani feritate, & laniena passim furentium, ac sanguinem ciuium liberorum impunè profundentium. Ex communi consilio decretâ expeditio generalis, contra hostem propè domesticum, Serenissimus ac Inuictissimus* IOANNES CASIMIRVS REX *Poloniæ ac Sueciæ, Dominus noster Clementissimus; prior cunctis fermè in Castra perrexit, hostem aut deleturus, aut supplicanti misericordiam, quæ Regum est consueta clementia, elargiturus. At verò* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRA *præter certissima, quâ bellico vsui præsidia suppeditata, quâ domesticæ tranquillitati ac saluti conseruandæ, congregatas armatorum copias, publicis altas impendijs, piam animi voluntatem, ad Diuinam opem, & auxilium cœleste, demissè conuertit implorandum.*

Sanè iste modus est pugnandi contra hostem, etiam ferocissimum, omnium efficacissimus; oratione eundem aut superare, aut in fugam vertere erubescendam. Sic orante olim super verticem collis Moyse, manusq; in cœlum leuante, Israël Amalechitas superabat. Sic ad orationem Eliæ, vltor ignis de cœlo erumpebat, & cohortes inimicas leonis instar deuorabat. Sic Serenissimo

ſimo ac Potentiſſimo Rege noſtro CASIMIRO, *tanquam altero Ioſue, fortiter in acie contra hoſtem pro gloria Domini, pro ſalute Patriæ dimicante: ac* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRA, *in ſua Epiſcopali reſidentia, & Sede, cum toto Clero, ac vniuerſo populo, pro conſeruatione Regni, ſine intermiſſione Dominum deprecante, Diuinâ factum eſt benignitate, vt quietem ac tranquillitatem exoptatam cuncti iam videamur conſecuti. Mitto nunc deprehenſas ab* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRA, *ad exitium Cracouiæ, imò Patriæ, clàm inſtructas inſidias, & ignem illum proditionis, iam non mediocriter in flammam erumpentem, Diuina quadam celeritate præuentum, ac in ſuis fauillis ſuffocatum. Præfatiunculam enim texo obiter, non hiſtoriam ſcribo, ad memoriam poſteritatis conſultò tranſmittendam. Extremo loco* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTR: *Sacerdos ac exorator indignus, Epiſcopo ac Patrono Clementiſſimo ſupplico, vnus è numero ciuium literatorum, Senatori, Protectori, Cancellario, atq; Conſeruatori Academiæ noſtræ fauentiſſimo: vnà cum Parente noſtra, rem vniuerſam literariam, animo perquàm demiſſo, exoptans eſſe, vt ſemper fuit, commendatiſſimam: quæ ſi vllis vnquam in Regno Ampliſſimo, certè poſt Dei gratiam & auxilium,* ILLVSTRISSIMÆ DOMVS GEMBICIANÆ, *ſe omni neceſſitatis tempore, fuiſſe auctam, defenſam, ſanctiſſimè recognoſcit. Viue diutiſſimè ac feliciſſimè* ILLVSTRISSIME PRINCEPS, *Domine noſter Clementiſſime, hoc* ILLVSTRISS: CELSIT: VESTRÆ, *vnà cum Eccleſia Dei, Regno Ampliſſimo, Repub. florentiſſima Vniuerſitas noſtra, ea qua par eſt animorũ ſubmiſſione, ac ſtudiorum voluntate obſequentiſſima apprecatur.*

Illuſtriſſimæ Celſitudinis Veſtræ.

Cliens humillimus, & Exorator apud Deum indignus

M. IOACHIMVS SPERONIVS, S. Theologiæ Sententiarius ad S. Floriani Canonicus, Parochus Proſſouienſ.

Quia gratia est supra naturam humanam, non potest esse, quod sit substantia, aut forma substantialis; ipsius animæ. Id enim quod substantialiter est in Deo, accidentaliter fit in anima, participante diuinam bonitatem. & mox:

Quia anima, imperfectè participat, diuinam bonitatem, quæ est gratia, imperfectiori modo, habet esse in anima, quàm anima in seipsa subsistat. Est tamen nobilior, quàm natura animæ, inquantùm est expressio, vel participatio diuinæ bonitatis.

D. Thomas 1. secundæ, quæst: 110. art: 2. ad secundum.

Non sic omne bonum quod agimus, attribuendum est gratiæ, vt meritum liberi arbitrij tollatur: qui error est Manichæorum. Nec sic merito hominis, vt gratia secludatur, in quo Pelagius errabat. Concedimus quidem totum esse ex gratia, sed non ex sola gratia: cum aliquid sit ex merito, sic tamen vt illud idem sit ex gratia. Omne enim bonum meritum, quod est ex libero arbitrio, est ex gratia: sed non quicquid est ex gratia, est etiam ex hominis merito.

Hugo de Sancto Victore. ad illa Verba Rom. 4.

Ei autem qui operatur, merces non imputatur secundùm gratiam, sed secundùm debitum.

QVÆSTIO THEOLOGICA DE GRATIA HABITVALI,

Ad mentem Magiſtri Sententiarum, ex Lib. 2. Diſt. 26. & ſequentibus deprompta.

An Gratia habitualis, quæ eſt formalis Diuinæ naturæ participatio: ac donum Supernaturale, intellectuali Naturæ, creatione ſuperadditum: & ab alijs infuſis habitibus, ac donis, diſtinctum realiter: rectitudinem Animæ viatoris iuſtificati tribuens, ad Actus meritorios: eidem per veram, realem, intrinſecam, informationem inhæreat, nec ne?

CONCLVSIO I.

Gratia Habitualis eſt formalis Diuinæ naturæ participatio.

COROLLARIA.

I.

Concedenda eſt in creatura rationali formalis eſſe Diuini participatio, per quam, fini ſupernaturali, conſequendo proportionatur, ad quem per illam diſponitur.

II.

Gratia, non eſt Habitus proximè operatiuus, ſed eſt forma, cuius infuſione, Deo gratus & acceptus, imò Diuinæ naturæ particeps, homo efficitur.

III.

Gratia Habitualis, eſto ſit forma de genere Qualitatis, tamen modum eſſendi, & vigorem formæ Subſtantialis participat.

IV.

Sola Gratiæ Habitualis infusio, ad Actus supernaturales eliciendos, sine speciali auxilio, præuenientis, & adiuuantis gratiæ, minimè sufficit.

V.

Formalis participatio gratiæ, consistit in conuenientia, ac similitudine eiusdem formæ Analogica, inter participatum & participans.

VI.

Totam seriem, & ordinem Entium creatorum, esse gratiæ, secundùm rationem suæ speciei, exuperat.

VII.

Animæ Christi Domini, tam intensiuè, quàm extensiuè, quòad omnes operationes, & effectus: summa omnium Gratiarum plenitudo competebat.

VIII.

Præter Gratiam vnionis in Christo Domino, etiam Habitualis concedenda est: minimè tamen adoptiua filiatio.

IX.

Gratia Sacramentalis, supra effectum sanctificandi, addit effectus peculiares, qui singula Sacramenta consequuntur.

CONCLVSIO II.

Gratia Habitualis, est donum Supernaturale, creatione, intellectuali naturæ superadditum.

COROLLARIA.

I.

Rationali naturæ, competunt perfectiones, non solùm secundùm naturam, sed etiam ex participatione Supernaturali Diuinæ bonitatis superaddita.

II.

Implicat, ad formas Supernaturales, dari passiuam aptitudinem in Anima, per modum appetitus insiti naturaliter.

III.

Licet detur capacitas Potentiæ obediẽtialis subiecti ad actionem supernaturalem, ob hoc tamen, non est dicenda, de Potentia obedientiali, Formæ talis eductio.

IV. Quem-

IV.

Quemadmodum anima rationalis, quæ est Vita corporis, à solo Deo infunditur: ita gratia iustificans, quæ est, quasi vita sanctior animæ, ab eodem effectivè producitur.

V.

Gratia creari dicitur, prout secundùm ipsam homines, in nouo esse, ex nihilo, id est non ex meritis, constituuntur.

VI.

Creatio habentium materiam in Qua, licet actionem Instrumenti dispositiuam admittit: minimè tamen talis actio, ipsam formæ substantiam potest attingere.

VII.

Sacramenta nouæ legis, continent & causant gratiam, vt sunt instrumenta disponentia ad ipsam recipiendam: Physicè eiusdem recreatiua.

VIII.

Quidquid est doni ac boni supernaturalis, totum est ex infusione creatione superadditâ: in meritis Paßionis & sanguinis Christi fundatâ.

IX.

Licet Magister Sententiar: velit charitatem esse spiritus sancti formalem participationem: non negat tamen habitualem gratiam, creatam, nobis inhærentem.

CONCLVSIO III.

Gratia habitualis, ab alijs infusis habitibus realiter distinguitur.

COROLLARIA.

I.

Forma iustificans est simplex qualitas, à charitate, vt excludens ab excluso, distincta.

II.

Gratia Sanctificans, immediatè in essentia Animæ recipitur: Virtutes quæ ab illa dimanant, in aliis potentiis.

III.

Gratia & charitas, sunt termini per se iustificationis, Fides & Spes, non item.

IV.

Gratiæ munus est, dare esse status Diuini: charitatis esse immediatum operandi principium.

V.

Solâ infusione gratiæ, in Baptismo v. c. homines in filios Dei adoptiuos regenerantur, ac verè iusti sunt, & amici Dei.

VI.

Quemadmodum habitualis gratia, est principium essendi creatum, operans radicaliter: ita charitas, & aliæ Virtutes, sunt dispositiones perfecti ad optimum, respectu eiusdem.

VII.

Vt benè fiat actio, debet esse proportionata naturæ, quæ intrinsecè per illam regulata, ad finem suum ordinatur.

VIII.

Si de absoluta potentia, maneret à charitate separata Gratia, adhuc homo verè iustus, & Deo gratus diceretur.

IX.

Licet Gratia & Charitas eadem actione ponuntur, tamen illa est principium totius Spiritualis ædificij, ac terminus primarius, charitas verò secundarius.

CONCLVSIO IV.

Gratia sanctificans, rectitudinem Viatoris animæ, ad actus meritorios ipsam eleuando, tribuit.

COROLLARIA.

I

Actus Vitæ æternæ meritorios, sine auxilio gratiæ actualis, præsente quoque Habituali gratia, hominem posse exercere est impossibile.

II.

Vt essentiam Deitatis impiè diuisit Arrius, proteruè confudit Sanctissimæ Trinitatis Personas Sabellius, Vnam esse Dei & hominis naturam, falsò docuit Eutiches, diuisit impudenter

ter

ter in Christo Personam Dei & hominis Nestorius, libertatem arbitrij negauit prodigiosè Lutherus: ita peruersè asseclæ Pelagij, per vires naturæ, posse hominem gratiam promereri, & actus Vitæ æternæ meritorios operari, institerunt persuadere.

III.

Nullæ dispositiones ac præparationes, conatus, motus, ac desideria, & quicquid ex vi naturæ dicitur esse in operando præuium, sine præuenientis gratiæ auxilio, potest esse meritorium.

IV.

Rectitudinis, quâ anima ita vt oportet se habet ad Deum, Gratia habitualis & causa est, & terminus ad Quem.

V.

Non remissio peccatorum, sed animæ rectitudo, pro ratione constitutiua iustificationis, est assignanda.

VI.

Donum ita se habendi ad Deum vt oportet, ante lapsum præstabat Originalis iustitia, post prolapsionem, idem præstat gratia.

VII.

Ad credendum rebus fidei vt oportet ad salutem, tum ad actus Vitæ æternæ fructuosè exercendos, simpliciter Gratia internæ inspirationis est necessaria.

VIII.

Ordo rectitudinis animæ, ad finem supernaturalem, est ab externa motione ad internam Vocationem, hinc ad fidem per dilectionem operantē, quæ est à iustificante Gratia, quæ ad æternam Dei Visionem, dono freta perseuerantiæ, attingit.

IX.

Peccato primi Parentis, nihil omnino integritati Naturæ humanæ ademptum fuisse, nec deprauationis quidquam illi adhæsisse, erroneum est arbitrari.

CONCLVSIO V.

Gratia iustificans, per Veram & intrinsecam informationem, Viatoris animæ inhæret realiter.

COROLLARIA.

I.

Gratia sanctificans, pro immediato subiecto inhæsionis, habet essentiam animæ, in qua Deus Opt. quasi in loco quodam quem sibi sanctificat, eumq; continet sanctitate, esse, dicitur.

II.

Formalis Effectus Gratiæ iustificantis, est sanctificatio Animæ, propter quam homo Deo gratus esse, iustus, sanctus, amicus Dei, ac æternæ adoptionis Filius, verè ac realiter nominatur.

III.

Falsò Pelagiani, prædicationem doctrinæ Fidei, solam remissionē peccatorum, Legem, dona quæcunq; naturalia, acceptationem Dei extrinsecam, loco gratiæ inhærentis in anima, adstruebant.

IV

Inhæsio realis gratiæ in anima, per suos Effectus & actus potentiarum, sibi debitè subordinatos, vt sunt sanitas, conuersio ad Deum, actus meritorii, actualis perseuerantia, innotescunt euidentissimè.

V.

Hæreticorum delirameta sunt, peccata infusione gratiæ non tolli, sed solùm tegi, ne in cōspectu Dei appareant: atq; sic in iudicio finali, quoad reatum culpæ non imputari.

VI.

Gratia est forma animæ hominis à Deo gratuitò infusa, vt vera & permanens qualitas, non vt motio per modum transeuntis.

VII.

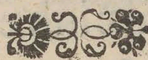
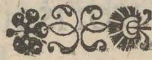
Per gratiam sanctificantem, animas iustorum Deus inhabitans, operatur in ipsis tàm cognitionem quàm amorem supernaturalium.

VIII.

Non est figuratus loquendi modus, sed verus & proprius, in animas iustorum, infundi dona, & gratias Spiritus sancti, per quas eis datur, in ipsis permanendo.

IX.

An Deus hominem sibi gratum possit facere, sine gratiæ iustificantis infusione, ac sine aliquo reali naturæ superaddito: negantis partis opinioni censeo subscribendum.

Sub felicibus auſpicijs.

Perilluſtris Admodum Reuerendi & Magnifici Domini,

D. JACOBI GORSKI,

I. V. Doctoris & Profeſſoris, Protonotarij Apoſtolici, Eccleſ: Cathedralis Crac: Canonici, & Collegiatæ SS. Omnium Cuſtodis, &c. &c. Vniuerſitatis Cracouienſ.

R E C T O R I S

Vigilantiſsimi.

